

**Zbigniew Jurczyk, *Kartele w polityce konkurencji Unii Europejskiej*,
Seria: Monografie ekonomiczne, Wydawnictwo C.H.Beck,
Warszawa 2012, 427 s.**

Omawiana publikacja stanowi pierwszą w Polsce monografię, która analizuje problematykę polityki kartelowej oraz karteli w aspekcie prawno-ekonomicznym. Zdaniem autora prawny oraz ekonomiczny człon unijnej polityki kartelowej stanowi o kompleksowości badanego problemu karteli w polityce konkurencji Unii Europejskiej oraz uzasadnia konieczność ukazania związków pomiędzy prawem kartelowym oraz ekonomią.

W ramach tak zakreślonego celu autor ukierunkowuje swoją analizę na wykazanie słuszności podstawowej hipotezy, iż „polityka kartelowa Unii Europejskiej stanowi obecnie główny czynnik destabilizacji i upadku karteli działających na obszarze Unii Europejskiej”. Według autora przejawem tego zjawiska jest m.in. „rozwój orzecznictwa kartelowego”, „ekonomizacja analizy antymonopolowej”, priorytetowe znaczenie problemu zwalczania karteli wśród celów prawa konkurencji oraz wprowadzenie nowych mechanizmów zwalczania karteli, jak program *leniency*, czy instytucja ugody. Wychodząc od tej hipotezy, autor buduje hipotezy cząstkowe, które mają wykazać, iż (i) polityka kartelowa Unii Europejskiej stanowi samodzielną politykę, odrębną od polityki odnoszącej się do porozumień wertykalnych, (ii) w ramach tej polityki kluczowe staje się wnioskowanie oparte o kryteria i koncepcje ekonomiczne, (iii) „rzeczywisty zakres i przedmiot antykonkurencyjnej współpracy przedsiębiorstw jest szerszy i głębszy” niż wynikający z teoretycznych modeli opisujących możliwe porozumienia monopolistyczne, (iv) celem polityki kartelowej Unii Europejskiej jest nie tylko ochrona konkurencji, lecz także „zapobieganie dekompozycji rynku wewnętrznego Unii Europejskiej na odrębne rynki państw członkowskich”.

Tak ujęta problematyka rozwijana jest szczegółowo w siedmiu rozdziałach, z których zbudowana jest książka.

W pierwszym rozdziale („Zagadnienia ekonomiczne polityki konkurencji”) autor analizuje ekonomiczne aspekty polityki konkurencji, wskazując na te czynniki, które mają szczególne znaczenie z punktu widzenia celu i zakresu stosowania polityki konkurencji, jak i wypracowania określonego chronionego wzorca konkurencji na rynku unijnym.

Rozdział drugi zatytułowany „Cele polityki konkurencji” dotyka niezwykle istotnego problemu jakim jest określenie zachowań przedsiębiorców i struktur rynku, które z punktu widzenia przyjętego celu prawa konkurencji powinny uzasadniać interwencyjną działalność organów ochrony konkurencji oraz prowadzić do skuteczności podejmowanych w tym zakresie działań. W tym kontekście autor ukazuje w szczególności zależności pomiędzy formułowaniem poglądów na temat celu (lub celów) prawa konkurencji przez przedstawicieli doktryny prawa i ekonomii a polityką konkurencji Unii Europejskiej.

W ramach trzeciego rozdziału („Współpraca i konkurencja przedsiębiorstw w warunkach oligopolu”) autor przeprowadza analizę modeli rynków oligopolistycznych w celu zobrazowania jak

dana struktura rynkowa może być istotna dla zawiązywania się porozumień kartelowych i w jakich warunkach kartele są w stanie osiągnąć swe cele, a w jakich są skazane na porażkę.

Czwarty rozdział („Geneza polityki kartelowej w Europie i w Unii Europejskiej”) wprowadza tematykę genezy powstawania karteli w przemyśle oraz pierwszych koncepcji polityki kartelowej i prawa kartelowego w krajach Unii Europejskiej.

Same porozumienia kartelowe autor szczegółowo opisuje w rozdziale piątym („Charakterystyka porozumień kartelowych”). Odwołując się do decyzji Komisji Europejskiej oraz wyroków sądowych w sprawach kartelowych autor przedstawia kategorie porozumień kartelowych, opisuje ich główne cechy i naturę, wskazuje na mechanizmy funkcjonowania współczesnych karteli oraz bada aspekty strukturalne karteli, jak długość ich funkcjonowania, liczba członków i wpływ tego czynnika na stabilność karteli.

Rozdział szósty („Prawne podstawy polityki kartelowej Unii Europejskiej”) zawiera analizę ram prawnych prawa kartelowego w Unii Europejskiej z uwzględnieniem, w szczególności zasad, kryteriów i zakresu zastosowania prawa kartelowego w Unii Europejskiej, wypracowanych koncepcji prawnych mających zastosowanie w toku oceny karteli oraz mechanizmów wpływających na skuteczność wykrywania karteli, jak *leniency* czy postępowanie ugodowe.

Tematem rozdziału siódmego („Zwalczanie porozumień kartelowych w praktyce decyzyjnej i orzeczniczej unijnych organów antymonopolowych”) jest przedstawienie „praktycznego wymiaru polityki kartelowej Unii Europejskiej”. Autor kładzie w tym rozdziale szczególny nacisk na kwestię „wyjaśnienia prawnych i ekonomicznych przesłanek oraz aspektów naruszenia unijnych przepisów kartelowych i ich odpowiedniego stosowania”. W tym rozdziale autor wskazuje także na silne zależności pomiędzy prawem i ekonomią, które pojawiają się w toku analizy porozumień kartelowych oraz podkreśla fakt „ekonomizacji postępowań kartelowych”.

Książkę wieńczy zakończenie, w którym autor potwierdza słuszność stawianych przez siebie hipotez, wskazując, iż „największym wyzwaniem jest (...) stworzenie wspólnych ram intelektualnych, które pozwoliłyby na większą unifikację polityki kartelowej z punktu widzenia tak samo rozumianego interesu publicznego”.

Jarosław Fidała

Prawnik w Kancelarii prawnej SDZLEGAL SCHINDHELM we Wrocławiu, opracowuje pracę doktorską z zakresu antykonkurencyjnych porozumień na WPAIE Uniwersytetu Wrocławskiego